
ALEXANDRA NATALIE ZALEZNIK

Gostovanje Willa Gmehlinga

BRANJE JE PRIJATELJEVANJE

FOTO OSEBNI ARHIV



V marcu je Slovenijo obiskal Will Gmehling, nemški pisatelj, ki je zaslovel leta 2020, ko je za roman *Freibad, Einganger Sommer unter dem Himmel* (*Poletje na bazenu*) prejel prestižno nagrado Deutscher Jugendliteraturpreis. Pri založbi Miš sta doslej izšli njegovi knjigi *Poletje na bazenu* (2022) in *V ringu* (2025), v katerih spoznamo družino Bukowski. V prvem delu otroci Robi, Katinka in Alf rešijo malčka pred utopitvijo in za nagrado dobijo brezplačno sezonsko vstopnico za bazen. To dodobra izkoristijo, saj si ne morejo privoščiti dragih počitnic. Zdi se, da se v sami zgodbi ne zgodi prav veliko, kar ne drži povsem, saj spremljamo osebni razvoj treh otrok, ki si zadajo vsak svoj cilj. V drugem delu običajen družinski vsakdan pretrese novica, da mami grozi izguba službe, kar družino le še bolj poveže in v otrocih vzbudi pustolovsko žilico. Avtor pa se dotakne tudi ljudi, ki so pogosto prezrti ali odrinjeni na rob družbe, v obeh zgodbah tako nastopata brezdomec Konrad in Alfov sošolec, ki je na invalidskem vozičku. Pravi svet v malem je tudi boksarski studio, kjer se srečujejo ljudje različnih narodnosti – spretno skrit poziv k sprejemanju različnosti in strpnosti do sočloveka.

Projekt Branje je prijateljstvo

Gmehlingovo gostovanje v Sloveniji je bilo del projekta *Branje je prijateljstvo*, ki je potekalo v koprodukciji Goethe-Instituta Ljubljana, festivala Bralnice pod slamnikom, Občine Slovenske Konjice, JSKD Slovenske Konjice in Javne agencije za knjigo RS. Avtor je v Slovenskih Konjicah preživel kar tri dni, potem pa se je srečal še z osnovnošolci v Knjižnici Domžale ter v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota. V prvi vrsti smo s projektom hoteli vzbuditi zanimanje za nemško literaturo ter popestriti pouk, hkrati pa tudi povečevati bralno pismenost osnovnošolcev in dijakov. V pogovoru z avtorjem so imeli priložnost uporabiti že osvojeno znanje in ga tudi poglobiti.

V okviru Bralnic pod slamnikom sta bila organizirana dva dogodka. Prvi se je zvrstil v Knjižnici Domžale, ki ga je moderirala Anja Ravnikar Humphrey. Prišli so otroci iz OŠ Vencija Perka Domžale, ki so pod vodstvom šolske knjižničarke Štefke

Zore predstavili svoje najljubše odlomke iz knjige *V ringu* in avtorju postavili nekaj vprašanj, ki so se jim porodila med branjem. Po zaključku druženja se je z učenci, avtorjem in prevajalko Alexandro Natalie Zaleznik pogovarjala tudi novinarka Tadeja Bizilj iz Radia Prvi. Za oddajo *Kulturomat* je pripravila odličen prispevek o tem, kaj, kje in kdaj otroci najraje berejo, kako jim je bila všeč knjiga *V ringu* in zakaj. Z avtorjem pa se je pogovarjala predvsem o sporočilnosti njegovih del, v katerih želi izpostaviti resnično življenje, ki ni vedno enostavno in rožnato.

V Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota je druženje z Willom Gmehlingom organizirala Metka Celec, udeležili pa so se ga učenci vseh štirih osnovnih šol, in sicer I, II, III in IV OŠ Murska Sobota. Z zanimanjem so prisluhnili odlomkom, ki jih je prebral avtor v nemščini, najbolj pogumni pa so želeli izvedeti več o njegovem ustvarjanju. Nekoliko nas je presenetilo in mogoče celo šokiralo dejstvo, da so učenci enega razreda izbor vprašanj za avtorja prepustili kar umetni inteligenci.

Učenci in dijaki v Slovenskih Konjicah pa so se osredotočili na nagrajeno delo *Poletje na bazenu*. Pod mentorstvom učiteljic nemščine Jožice Orož Berginc, Brigitte Berglez, Marinke Habjan Škrinjar in Sabine Klančnik Fijavž so se učenci Gimnazije Slovenske Konjice, Osnovne šole Pod goro, Osnovne šole Ob Dravinji in Osnovne šole Loče od jeseni 2024 do pomladi 2025 pripravljali na srečanje z avtorjem. *Poletje na bazenu* so brali v prevodu in deloma tudi v nemškem izvirniku, poglobili so se v vsebino, likovno ustvarjali, napisali doživljajske spise o poletju na konjiškem bazenu, izdelali knjižice, v katere so napisali svoj najljubši del knjige, naštudirali celo kratke izseke in jih zaigrali. Avtor je bil navdušen. Omenil je, da je imel v Nemčiji že več kot petsto nastopov na šolah, vendar ni še nikoli doživel česa podobnega. To je dokaz, da delamo v pravi smeri, da so spodbude organizacij in založb, ki pripravljajo bralne projekte za otroke in mladino, uspešne.

Na Konjiškem je projekt povezal celotno lokalno skupnost. Ne samo mentorice, ki so združile znanje in moči, pristopili so tudi Splošna knjižnica Slovenske Konjice, ki je pripravila čajanko z avtorjem, sladoledarna Mali čoko in arhidiakon Jože Vogrin, ki je Willa Gmehlinga ter direktorico Goethe-Instituta, Alix Landgrebe, popeljal v višave cerkvenega zvonika, kjer so zadoneli novi zvonovi. Vključeni so se zavedali pomembnosti obiska, kar je dokaz, da je nujno treba tovrstne dogodke ponoviti in vsekakor težiti k decentralizaciji.

Več pozornosti otroški in mladinski književnosti

Osrednji cilj projekta *Branje je prijateljstvo* je bila seveda obogatitev pouka nemščine, širše gledano pa so takšni dogodki vedno odlična promocija otroškega in mladinskega leposlovja. Trudili smo se, da bi dogodek odzvanjal po vsej državi, o njem so poročali tako v lokalnem časopisu Novice, na Radiu Rogla, v Večeru, pa tudi v oddaji *Kulturomat* na Prvem programu Radia Slovenija. Otroška in mladinska književnost je v širši javnosti pogosto spregledana in podcenjena. Ob omembi teh pojmov marsikdo še vedno pomisli predvsem na preproste, 'otročje' slikanice ali lažja besedila. Kakovostna dela za otroke in mladino pa so veliko več kot to – nosijo bogata sporočila, odpirajo kompleksna vprašanja in nagovarjajo tudi odrasle bralce. Prav zato si želimo, da bi po njih posegali tudi tisti, ki nimajo neposrednega stika z otroki – saj nam lahko pomagajo videti svet z drugačne perspektive

FOTO ARHIV MIS ZALOŽBE



Kot koordinatorka projekta sem obiskala štiri šole na Konjiškem. Osrednji dogodek je bilo gostovanje nemškega avtorja, sama pa sem imela čast, da sem na tamkajšnji gimnaziji otvorila bralno značko. Dijakom sem predstavila poklic avtorice in prevajalke, ob tem pa sem se navezala tudi na proces nastajanja knjig. Skupaj smo razmišljali: kdo vse sodeluje pri nastanku knjige? Kako nastane njena likovna podoba? Kdo so slovenski ilustratorji? In kaj sploh je Javna agencija za knjigo (JAK)?

Kot sem pričakovala, otroci o tem niso vedeli prav veliko. Menim, da bi bilo pomembno, da osnovno- in srednješolci spoznajo ključne ustanove, ki se ukvarjajo s knjigo – Javno agencijo za knjigo (JAK), Društvo slovenskih književnih prevajalcev (DSKP), Društvo slovenskih pisateljev (DSP), različne

založbe in druge. Morda bi jih lahko celo obiskali ter si tako ustvarili boljši vpogled v to, kako knjiga sploh nastane. Šole sicer redno obiskujejo Slovenski knjižni sejem, a marsikdo si niti ne predstavlja, koliko truda in znanja je vložnega v eno samo kakovostno knjigo. Ko govorimo o nastanku knjige, pa ne smemo spregledati njene vizualne podobe – še posebej pri slikanicah in mladinskih delih. Zato se mi zdi zelo pomembno, da učenci in dijaki poleg slovenskih avtorjev spoznajo tudi slovenske ilustratorje.